

เรื่องที่ถูก
เข้าใจ
ผิด

และถูกกล่าวหา

เรื่องที่ถูกเข้าใจผิดและถูกกล่าวหา

พุทธทาสภิกขุ

การบรรยาย แสดงธรรมลัทธิอายุ ๒๕๒๗ กัณฑ์ ๒ (บาย)

วันที่แสดง ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๒๗

รหัส ๑๔๑๕๒๗๐๕๒๗๐๒๐

ผู้ถอดเสียง เพ็ญศรี ธรรมราช

ผู้ตรวจทาน วรวรรณ ยงเกียรติไพบูลย์

ISBN 978-616-7574-78-3

พิมพ์ครั้งแรก พฤษภาคม ๒๕๖๒

จำนวน ๑๐,๐๐๐ เล่ม

จัดพิมพ์โดย มูลนิธิหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ

พิมพ์ที่ บริษัท พิมพ์ดี จำกัด

ประสงค์รับหนังสือเพื่อใช้ในงานพิธีหรือเผยแพร่ในวาระต่างๆ ติดต่อที่

มูลนิธิหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ

สวนวชิรเบญจทัศ (สวนรถไฟ) ถนนนิคมรถไฟสาย ๒

แขวงจตุจักร เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐

โทรศัพท์ : ๐ ๒๙๓๖ ๒๘๐๐ ต่อ ๕๑๐๑

โทรสาร : ๐ ๒๙๓๖ ๒๖๘๕

อีเมล : bookclub@bia.or.th

Facebook : [bookclub.bia](https://www.facebook.com/bookclub.bia)

www.bia.or.th

อบรมทบทวน กับ มรค่านับถือ

ที่ใครจะรู้ว่า ตอนที่มองใคร ลองแยกเล่มหนังสือ ออกดู จะเห็นว่า มีอยู่สองเล่ม คือ ละคร-ตลกที่ใช้พิมพ์ กับ ความรู้ หรือคุณธรรมที่ดี ที่ซ่อนอยู่ในหนังสือเล่มนั้น. มรค่านับถือ ย่อมมอบถึง มรค่านับถือ ด้วยภาคภูมิใจต่อ มร พร้อมทั้ง มรทชละคร-ตลก และ ~~เรื่อง~~ ^{งาน} ~~เรื่อง~~ ในมรค่านับถือหนึ่ง อยู่ทุกที่ทั้งนี้.

ส่วน มร อบรมทบทวน ย่อมไม่เป็นอย่างนั้น ความรู้ นั้นให้เปล่า ที่เลี้ยว, ส่วน ^{และละคร-ตลก} ละคร-ตลก หรือ บทประพันธ์ ที่ใส่ ความรู้ นั้น มัก ต้อง ขอคืน เช่นเดียวกับบทประพันธ์ ที่ใส่ ให้ใส่แกงไปถวายพระที่วัด. ขอคืน เพราะคน ต้องใส่ไปถวาย อีกหลายครั้ง! จนกว่าจะถึงวัดที่วัด.

งานอบรมทบทวน มักถูกแทนที่เป็นการคืนหนังสือไป. ขอจบพิจารณาด้วยดี ทั้งสองฝ่าย, จะได้เห็นใจ กันดี! และร่วมมือกันได้.

สารบัญ

เรื่องถูกเข้าใจผิด

เขาเข้าใจว่ารอบรู้หลายภาษา	๙
เขาเข้าใจว่าเป็นนักปราชญ์	๑๒
เขาเข้าใจว่าเป็นผู้ปฏิรูปพุทธศาสนา	๑๔

เรื่องถูกกล่าวหา

เขากล่าวหาว่าปฏิเสธนรก-สวรรค์	๑๙
เขากล่าวหาว่าบิดเบือนวิถีสงสาร	๒๔
เขากล่าวหาว่าทำลายธรรมะ ทำลายศาสนา	
ทำให้พระนิพพานหมดความหมาย	๒๖

เขากล่าวหาว่ายกเลิกปฏิจสมเด็จพระบาทเดิม ๓๓

เขากล่าวหาว่าปฏิเสชอภิธรรม ๔๒

เขากล่าวหาว่าเป็นคอมมิวนิสต์ ๔๗

เขากล่าวหาว่าตัดแปลงพระบาลี ๕๐

เรื่องแปลกๆ

เขาให้เป็นหัวหน้าเอาพดยศไปคืน ๕๓

สรุป

เล่าให้ฟังเพื่อเป็นการล้อ ล้ออายุในวันนี้ ๕๗

เพื่อนสหธรรมิก และท่านสาธุชน ผู้สนใจในธรรม ทั้งหลาย
การบรรยายเนื่องในการทำบุญล้ออายุเป็นตอนที่ ๒
ดังที่อาตมาจะได้บรรยายต่อไป ในตอนที่ ๑ เป็นคำปราศรัย
ต้อนรับ ในตอนที่ ๒ พูดถึงความหมายและคุณค่าของคำว่า
ล้ออายุ ในตอนที่ ๓ บรรยายถึงการที่เราได้ประสพพบกับ
สภาวะที่ไม่พึงปรารถนา ที่มีอยู่ทั่วไปในโลกนี้อย่างที่เรียก
ว่าพอดี พอดีกับการที่เราเกิดมา เห็นว่าเป็นเรื่องที่ควรจะ
นำมาล้อด้วยเหมือนกัน ทีนี้ที่ตอนที่ ๓ จะพูดด้วยเรื่อง คือ
อาตมาถูกเข้าใจผิดและถูกกล่าวหา ดังจะได้บรรยายต่อไป

แม้ว่าข้อนี้จะเป็นเรื่องส่วนตัวของอาตมา แต่มันก็
เนื่องถึงท่านทั้งหลายด้วย จึงเป็นเรื่องส่วนตัวที่เอามาพูดได้
โดยไม่ต้องขอภัย เรื่องส่วนตัวมันกระทบถึงเรื่องส่วนรวม
ถ้าว่าไอ้ส่วนตัวมันถูกกระทบมันก็มีผลไปถึงการกระทำที่
มันจะโง่งง อ่อนโยน เลอะเลือนไปก็ได้ อะไรเป็นสิ่งที่
ผิดพลาดเสียหายก็จะเอามาพูดกันเสียให้เข้าใจ ซึ่งจะได้พูด
เป็นข้อๆ ไปพอสมควรแก่เวลา

เรื่องถูกเข้าใจผิด

เขาเข้าใจว่า รอบรู้หลายภาษา

ข้อแรก อาตมาถูกเขาเข้าใจว่าเป็นผู้รู้ภาษาหลายภาษาหรือทุกภาษาก็มี ว่าอาตมาเป็นนักปราชญ์ในระดับโลกอย่างนี้ก็มี แล้วว่าอาตมาเป็นผู้ปฏิรูปหลักธรรมะในพระพุทธศาสนาราวกับว่าเป็นนาคราชองค์ที่ ๒ อย่างนี้ก็มี นี่เป็นตัวอย่างของความเข้าใจผิด ซึ่งอาตมาจะขอทำความเข้าใจให้ถูก

อย่าได้เข้าใจว่าอาตมารู้หลายภาษาหรือรู้ทุกภาษา แม้แต่ภาษาไทยก็ยังไม่สมบูรณ์ ไม่สามารถจะใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องและปลอดภัย คือว่ายังมีการพูดชนิดที่เขาเข้าใจผิด อาตมาจะไม่โทษว่าเขาเข้าใจผิด แต่โทษตัวเองว่ามันพูดไม่ชัดเจน มันพูดไม่ถูกต้อง มันพูดไม่สมบูรณ์ เรื่องจิต

ว่างนี้เป็นต้น มีการเข้าใจผิดกันมาก แต่แล้วก็จะไม่โทษผู้ที่เข้าใจผิด แต่โทษตัวเองว่าพูดไม่ชัดเจนเพียงพอ แม้แต่ภาษาไทยก็ยังไม่รู้อย่างสมบูรณ์ แล้วจะไปรู้ภาษาอื่นให้สมบูรณ์ได้อย่างไรกัน

การที่มีการอ้างภาษาอื่นในการบรรยายนั้น มุ่งหมายแต่เพียงว่าไอ้คำเหล่านั้นเป็นคำที่เขารู้จักกันดี เข้าใจกันดีอยู่แล้วในโลก เพียงแต่เราอ้างมาเท่านั้นแหละไม่ต้องอธิบายอะไรมากมายมันก็สำเร็จประโยชน์พอแล้ว มันประหยัดเวลาได้มาก มันเพิ่มความเข้าใจได้มาก ดังนั้นจึงได้อ้างถ้อยคำที่เป็นภาษาต่างประเทศ ในภาษาอังกฤษก็มี ภาษากรีก ภาษาละตินก็มี ทำให้คนเข้าใจไปว่าอาตมารู้ภาษาละตินอย่างดี อย่างนี้มันไม่เป็นไปได้

คำที่เขาใช้กันอยู่เป็นประจำในโลกเช่นคำว่า *summum bonum* ซึ่งเป็นภาษาละติน มันมีอยู่เต็มไปหมดในหนังสือพวกศีลธรรม ของโลก เป็นหนังสือที่เขาใช้ร่วมกันทั้งโลก ก็ใช้คำอย่างนี้ เราควรจะรู้ว่าเขาใช้คำอย่างนี้และคำอย่างนี้ใช้ได้สะดวกก็แนะนำให้ใช้บ้าง หรือก็เอามาใช้ให้ได้ยินได้ฟัง

คำว่า *summum bonum* นั้นมันแปลว่าไอ้ความดี
สูงสุด อย่างเขาพูดว่าพระนิพพานนี่เป็น *summum bonum*
ในพระพุทธศาสนา พูดอย่างนี้เขาฟังเข้าใจได้ทันที เราก็
ไม่ต้องอธิบายอะไรเลยก็ยั้งได้ ก็พลอยใช้เขาไปด้วย มันเป็น
คำภาษาละติน ทั้งที่อาตมาก็ไม่รู้ภาษาละตินอย่างมากมาย
อะไร

นี่เป็นข้อแรก及要求ให้เข้าใจกันเสียให้ถูกต้อง ให้พวก
เราเข้าใจกันเสียให้ถูกต้อง ว่าอาตมาไม่ได้เป็นผู้รู้ภาษาหลาย
ภาษาหรือถึงกับทุกภาษา

เขาเข้าใจว่า เป็นนักปราชญ์

มีบางคนเขียนลงไปว่าอาตมาเป็นนักปราชญ์ บางคนก็เขียนว่าเป็นนักปราชญ์ของประเทศไทย บางคนผ่าไปเขียนว่าเป็นนักปราชญ์ระดับโลก อย่างนี้ก็เหมือนกันแหละ ขอให้เข้าใจเถอะว่ามันไม่ได้เป็นถึงขนาดนั้น เพียงแต่บางคนเข้าใจเอาเองว่าเป็นอย่างนั้น

ไม่ต้องถืออย่างนั้น ไม่ต้องเข้าใจอย่างนั้น ให้ถือแต่เพียงว่ามันเป็นผู้ที่คิดค้นคนหนึ่งเท่านั้นเอง หรือว่าหยิบเอาเรื่องที่คนเขาไม่ค่อยจะพูดกันแต่เป็นเรื่องสำคัญมีประโยชน์นี้เอามาพูดให้ได้รับประโยชน์ หรือบางทีก็ให้เหตุผลแก่เรื่องบางเรื่องอย่างถูกต้องชัดเจนเพียงพอมากกว่าธรรมดา ก็ได้รับสมัญญาว่าเป็นนักปราชญ์ อย่างนี้ก็ขอลอดตัวเองจาก

ความเป็นนักปราชญ์ ไม่ได้มีความเป็นนักปราชญ์อะไร
มากมาย แม้แต่อยากจะเป็นนักปราชญ์ก็ดูไม่เคย เพราะ
กลัวมันจะยุ่ง แต่มีความพยายามแหละที่จะรู้สิ่งที่ควรรู้ให้
ถึงที่สุด และก็พยายามที่จะอธิบายเผยแพร่สิ่งที่มีประโยชน์
นั้นให้มากที่สุด ไปเยี่ยมงานของท่านมาทำมากกว่า

เขาเข้าใจว่า เป็นผู้ปฏิรูปพุทธศาสนา

ส่วนที่บางคนเขียนลงไปว่าอาตมาเป็นผู้ปฏิรูปพุทธศาสนา เป็น *reformer* ต่อพุทธศาสนา ปรับปรุงพุทธศาสนา ที่ผิดพลาดคลาดเคลื่อนอะไรอย่างนี้ให้มันถูกต้อง อย่างนี้ก็มิเขียนในภาษาต่างประเทศ เป็นหนังสือต่างประเทศด้วย ซึ่งมันจะแพร่หลายไปได้ไกลถึงขนาดทั่วโลกก็ได้เหมือนกัน จึงมีหลายคนคิดอย่างนั้นว่าอาตมาเป็นไอ้ผู้ปฏิรูปพระพุทธศาสนาอย่างเดียวกับนาถคารชุนในประเทศอินเดีย

แต่นั้นเป็นฝ่ายมหายาน เรื่องมหายานมีอะไรปนกันยุ่งเลอะเทอะ นาถคารชุนเขาก็ช่วยจัดช่วยทำ ช่วยชักช่วยพอร้อยกรองขึ้นไว้ให้เป็นระเบียบแบบแผน เรียกว่าเป็นผู้ปฏิรูปพุทธศาสนานั้นก็สมควรอยู่

แต่อาตมาไม่ได้เป็นมากถึงอย่างนั้น เพราะว่าพุทธ-
ศาสนาในประเทศไทยเราไม่ได้เลอะเทอะพื้นเพองถึงอย่าง
นั้น ถ้ามันจะมีเรื่องเลอะเทอะพื้นเพองก็มันมีอยู่ในระดับ
ต่ำคือในระดับบุคคลพวกหนึ่งซึ่งพูดอะไรผิดๆ เขวๆ ไปจน
เกิดเป็นแนวใหม่ขึ้นมา แล้วก็ก็มีผู้นำมาพูดต่อ ซึ่งมันก็มีอยู่
มากเหมือนกัน

เราพยายามที่จะดึงกลับไปสู่หลักเกณฑ์ที่ถูกต้องใน
พระคัมภีร์ในพระบาลี แต่การพูดว่าพระคัมภีร์นี้มันก็เอาแน่
ไม่ได้ เพราะว่าถ้าเป็นหนังสือเขียนขึ้นมาแล้วก็เรียกกันว่า
คัมภีร์ไปเสียหมด บางทีไอ้สิ่งที่เรียกว่าคัมภีร์นั้นแหละเป็น
สิ่งที่ผิดพลาดเลอะเทอะ มันก็ต้องดึงให้ไปเสียจากความผิด
พลาดเลอะเทอะไปสู่คัมภีร์ที่ถูกต้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งก็
คือพระบาลี เป็นพระคัมภีร์ชั้นบาลีคือพระไตรปิฎก

อะไรที่พูดเขว ไหว้เขวไปจากพระไตรปิฎก เราก็
พยายามที่จะดึงกลับไปให้สู่หลักเกณฑ์ที่แน่นอนในพระ
ไตรปิฎก เพื่อจะกำจัดไอ้ความคิดหรือคำพูดที่มันเลอะเทอะ
ในตอนหลังนี้เสียใหม่ให้มันถูกต้อง มันเหมือนกับการชำระ
ความคิดความเห็นของคนพวกหนึ่ง ระดับหนึ่งอยู่เหมือน

กัน แต่ไม่ใช่ปฏิรูปธรรมะทั้งหมด พระพุทธศาสนาในเมือง
ไทยยังมีส่วนถูกต้อง ยังไม่มีความจำเป็นที่จะต้องปฏิรูปหรือ
ปฏิวัติ

แต่ว่าที่ชาวบ้านพูดกันไม่ถูกต้องนั้นมันมีอยู่มาก มันมี
อยู่มาก ที่พวกเราพูดกันอย่างไม่ระมัดระวังผิดๆ พลาดๆ แล้ว
ไม่สำเร็จประโยชน์นั้นมันมีอยู่มาก เช่นพูดกันเรื่องนรกสวรรค์
ชนิดที่ไม่มีประโยชน์อะไรเลย พูดถึงเรื่องพระนิพพานชนิดที่
ไม่มีประโยชน์อะไรเลย พูดถึงเรื่องปฏิสังขสมุขปาทเป็นต้นที่
ไม่มีประโยชน์คือใช้ประโยชน์ไม่ได้ ก็พยายามอธิบายเสียใหม่
ให้มันใช้ประโยชน์ได้ แล้วก็ให้หลักฐานอ้างอิงในพระบาลี ดึง
เอาหลักฐานที่แท้จริงในพระบาลีออกมายืนยัน อย่างนี้ก็มีอยู่
กระทำอยู่ แต่ว่าการกระทำอย่างนี้จะเรียกว่าปฏิรูปนั้นไม่ได้
เพราะว่าเรื่องนั้นถูกต้องดีอยู่แล้วไม่จำเป็นจะต้องปฏิรูป แต่
การที่มีคนเอาไปใช้ไม่ถูกไม่ตรงจนเป็นแบบหรือว่าเป็นไอ้สิ่ง
ที่ยึดถือกันทั่วไปขึ้นมาอย่างนี้มันก็ต้องพูดกันบ้าง น้อมเข้าไป
หาไอ้ความถูกต้องคือใช้ให้เป็นประโยชน์ได้ **ถูกต้องคือใช้ให้
เป็นประโยชน์ได้** อย่างนี้ก็มี

เพราะฉะนั้นขอให้ท่านทั้งหลายมีความรู้ความเข้าใจ

เกี่ยวกับอาตมาในข้อนี้ให้ถูกต้อง ว่าไม่ได้เป็นผู้รู้ภาษาหลาย
ภาษา ไม่ได้เป็นนักปราชญ์ในระดับประเทศชาติหรือระดับ
โลก แล้วก็ไม่ได้เป็นผู้ปฏิรูปพระศาสนาแต่อย่างไร

แต่เมื่อเขาพูดกันมันก็ช่วยไม่ได้ เมื่อเขาพูดกันๆ ต่อๆ
ไปมันก็ช่วยไม่ได้ ก็มีการพูดกันต่อๆ ไป แต่ถ้าท่านทั้งหลาย
ไปพบเห็นเข้าแล้วก็อย่าได้ถือเอาตามนั้นเลย รู้ตาม
ความจริงที่ว่าอาตมานี้รู้อะไรบ้าง พอที่จะทำอะไรให้เป็น
ประโยชน์ได้บ้าง หรือมากกว่าที่มันมีอยู่ตามธรรมดา นี้ก็ข้อ
หนึ่ง

เรื่องถูกกล่าวหา

เขากล่าวหาว่า ปฏิเสธนรก-สวรรค์

ที่นี้มันเนื่องกันว่าในบางสิ่งบางอย่างมันเป็นไปได้ในทางตรงกันข้าม ตรงกันข้าม ตัวอย่างเช่น เขากล่าวหาอาตมาว่าปฏิเสธเรื่องนรกเรื่องสวรรค์ เรื่องการเวียนว่ายตายเกิด เขาโกรธ โกรธแทนใครก็ไม่ทราบ ว่าอาตมาเป็นผู้ปฏิเสธสิ่งที่เขายึดถือกันอยู่เป็นหลักด้วยความพอใจ อาตมาไปพูดกระทบกระทั่งถึงเรื่องหรือหลักที่เขาพอใจเขาก็โกรธ โกรธมากหาว่าทำลายพุทธศาสนาไปเสียก็มี

คราวหนึ่งมีบุคคลจำนวนหนึ่งรวมหัวกันเขียนคัดค้านและด่าอย่างหยาบคายถึงขนาดที่เรียกว่าแข่งชกหักกระดูกทีเดียว ถึงขนาดนี้เลยก็มี คงจะรู้จักกันอยู่ดีว่าพวกไหน เพราะหนังสือมันก็มีปรากฏเป็นหลักฐานอยู่ว่ามีผู้ที่เขาเขียนชนิด

ที่ต่ำประจານ แข่งซัดหักกระดูก อาตมาได้รับบัตรสนเท่ห์
นะ -จดหมายที่ไม่ลงชื่อนะบ่อยๆ ว่าเมื่อไรท่านจะตายคา
ธรรมาสน์เสียที ผมจะไม่ต้องฟังเรื่องที่น่ารำคาญอีกต่อไป
แล้วไม่ลงชื่อ นี่จดหมายที่เขียนมาอย่างนี้ก็มี แล้วก็ยังมีบ่อย
ด้วยแม้จะเขียนไม่ตรงกันแต่ก็มีความหมายตรงกัน เขา
ต้องการให้อาตมาหยุดพูดอย่างที่พูดๆ อยู่นี้เสียที เขาทนฟัง
ไม่ไหวแล้ว แล้วโดยมากก็เรื่องนรก เรื่องสวรรค์ เรื่องนิพพาน

เรื่องที่เขาถือกันอยู่โดยทั่วไปนะว่านิพพานนั้นต้อง
อีกหลายแสนกัปป์จึงจะถึงได้ เรามีพูดว่าเดี๋ยวนี้ที่นี้ หรือถึง
กับพูดว่ามีนิพพานอยู่ในการทำการงานไว้อยู่ นี่เขาโกรธมาก
นรกอยู่ใต้ดินถึงต่อตายแล้ว สวรรค์อยู่บนฟ้าถึงต่อตายแล้ว
เราว่าไม่ใช่ เราว่าไม่ใช่ มันอยู่ในจิตในใจ ร้อนเป็นนรกหรือ
เย็นสบายเป็นสวรรค์ก็เพราะการทำผิดหรือการทำถูกทาง
อายุตนะ

ไอ้เรื่องนี้ต้องขอเล่าเรื่องสักหน่อยว่าเมื่อพระพุทธเจ้า
ได้เกิดขึ้นมาในโลก ประชาชนในอินเดียที่นั่นนะเขามีเรื่อง
นรกเรื่องสวรรค์ยึดถือกันไว้อย่างแมนมั่นแล้วตามแบบ
ของเขาคือนรกใต้ดินสวรรค์บนฟ้า พรรณนารายละเอียด

อย่างนั้นๆ ๆ ถือกันอยู่ทั่วไปอย่างแน่นแฟ้น พอพระพุทธเจ้า
ตรัสรู้ขึ้นมาในหมู่ชนเหล่านั้นท่านจะอย่างไร ลอง ลอง
คิดดู ลองคิดดูว่าท่านจะอย่างไร ต้องเห็นพระทัยของ
พระพุทธเจ้าบ้างว่าท่านจะอย่างไรในเรื่องที่เขาเชื่อเขา
ถือกันอยู่เรื่องเทวดาเรื่องนรกเรื่องสวรรค์

นี่ถ้าเราเป็นลูกศิษย์ของพระพุทธเจ้าเราก็จะต้อง
ทำตามอย่างพระองค์ สรุปลึ้นๆ ก็คือไม่ค้ำนไ้ที่เขาพูดกันอยู่
ถือกันอยู่ ไม่ยกเล็ก ไม่ไปพยายามยกเล็กไ้ที่เขาพูดเขาเชื่อ
ถือกันอยู่ โดยบอกว่า ท่านว่าอย่างนั้นก็ดีแล้ว ท่านว่าอย่าง
นั้นก็ดีแล้ว มันถูกของท่าน แต่เรามีความคิดอย่างนี้มีความ
เห็นอย่างนี้

เช่นเรื่องนรกสวรรค์นี้ ท่านก็ว่า นรกทางอายตนะเรา
เห็นแล้ว สวรรค์ทางอายตนะเราเห็นแล้ว *มยา ทิฏฐา มยา
ทิฏฐา* –ฉันเห็นแล้ว แต่ท่านไม่ได้พูดยกเล็กไ้สวรรค์
ตามที่เขาเชื่อกันอยู่ก่อน แต่ท่านมาบอกว่าไ้นรกสวรรค์ที่มี
อยู่ที่ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจนี้ฉันเห็นแล้ว ก็บอกว่ามันเป็น
อย่างนั้นๆ เมื่อทำผิดพลาดที่ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจมันก็ร้อน
เป็นไฟขึ้นมาไ้คือนรกทางอายตนะ เมื่อทำถูกต้องทางตา หู

จุมูก ลึ้น ภาย ใจ มันก็เป็นสุขขึ้นมาก็เรียกว่านี้สวรรค์ทาง
อายตนะ มันก็เป็นธรรมดาแหละที่บางคนเข้าใจได้บางคน
เข้าใจไม่ได้ ไอ้ใครเข้าใจได้ก็หันมาเชื่อมาสนใจนรกสวรรค์
อย่างที่พระพุทธเจ้าท่านแนะให้ ไอ้พวกที่มันเข้าใจไม่ได้มัน
ก็เชื่อไปตามเดิมแหละ มันก็มีอยู่ตลอดไป มีอยู่ตลอดมา
จนถึงกระทั่งมาสอนในเมืองไทยและยังเชื่อกันอยู่ในเมือง
ไทย นั่นเรื่องมันก็เหมือนกันว่าไอ้พวกที่เขาเชื่อกันอยู่แล้วใน
ประเทศไทยนี้เรื่องนรกได้ดินสวรรค์บนฟ้าเขาเชื่อกันอย่าง
แน่นแฟ้น

พออาดมาบอกมากล่าวว่าในพระบาลีท่านว่านรก
อยู่ที่อายตนะอย่างนั้นๆ เขาก็ไม่เชื่อ แทนที่เขาจะไปโทษ
พระบาลีพระคัมภีร์เขาโทษอาดมาว่าเป็นผู้ยกเลิกสวรรค์
นรกของเขา แล้วเขาก็โกรธมาก แล้วแข่งซักหักกระดูกอย่าง
ที่ว่ามาแล้ว ว่าเมื่อไรตายเสียที ใช้คำว่าตายคารมมาสน์เลย
นะ บัตรสนเทห์บีนี้ใช้คำว่าเมื่อไรจะตายคารมมาสน์เสียที
ผมจะไม่ต้องได้ยินได้ฟังคำชนิดนี้อีกต่อไป

นี่ขอให้ทราบไว้ด้วยการถูกกล่าวหาเรื่องนี้ไม่เป็น
ธรรมดา ไม่ยุติธรรมอาดมาไม่ได้ยกเลิกนรก สวรรค์ เทวดา

หรืออะไรที่เขาเชื่อๆ กันอยู่ แต่ได้บอกเรื่องหรือคำอธิบาย
ความหมายอันใหม่ที่มีอยู่ในพระบาลี และที่อาตมาก็
ชอบใจและเห็นด้วยนี่ เอามาเล่าให้ฟัง เรื่องนรก เรื่องสวรรค์
เป็นต้น เพื่อให้มันเกิดเป็นธรรมชาติประเภทสันตสิกขุ คือเห็น
ได้ด้วยตนเอง เป็นนรกสวรรค์ชนิดที่บุคคลนั้นรู้สึกได้เอง
สัมผัสได้เอง แล้วก็ล้วนนรกได้เองชอบสวรรค์ได้เอง มันก็จะ
เดินไปถูกทาง

ไอ้สวรรค์ที่พูดกันกลางบ้าน ชาวบ้านพูดว่าเต็มไปด้วย
กามารมณ์ มีบริวารมีนางฟ้ามีเทพบุตรอะไรมากมายอย่าง
นี้มันก็เกินไป พระพุทธเจ้าท่านตรัสว่าเมื่อประพตติถูกต้อง
ทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ก็มีความรู้สึกที่เป็นสุข ที่ควรจะ
พอใจ ไม่ได้พูดถึงเรื่องกามารมณ์ ทีนี้คนเขาชอบกามารมณ์
ยึดมั่นในสวรรค์กามารมณ์ เขาก็ไม่ชอบสวรรค์ชนิดที่เป็น
เพียงความถูกต้องไม่มีทุกข์ไม่มีภัยอะไรเหล่านี้

ข้อนี้สรุปความก็คือว่าต้องการจะพูดให้เป็นสันตสิกขุ

เขากล่าวหาว่า บิดเบือนวิถีสงสาร

เรื่องวิถีสงสารนะเขาพูดว่า เวียนว่ายตายเกิด เข้า
โลงแล้วเข้าโลงอีก เข้าโลงแล้วเกิดใหม่ เข้าโลงอีก เข้าโลงอีก
นี่เป็นวิถีสงสาร วิถีสงสารหนึ่งรอบกินเวลาเป็นชาติ เป็น
ชาติ

อาตมาบอกว่ำนั่นกินนั่นแหละ ก็อย่างนั้นแหละ แต่ว่ามี
วิถีสงสารที่น่ากลัวกว่าคือความที่จิตมันมีกิเลส แล้วมัน
กระทำไปตามอำนาจของกิเลส ได้รับผลของการกระทำ
แล้วมันมีกิเลสอีก มันเวียนเป็นวงกลมอยู่อย่างนี้ วันหนึ่งๆ
วันเดียวไม่รู้กี่วง ไม่รู้กี่วง นี่วิถีสงสารที่น่ากลัวไหมเล่า

วิถีสงสารนี้ที่กินเวลาเป็นชาติๆ มันจะน่ากลัวอะไร
แล้วมันนานเกินไป แต่ที่มันกินเวลาเพียงนาทีเดียวก็ได้

วิภูฏสงสารวงหนึ่งนะมีกิเลส มีกรรม และมีวิบากอยู่ในจิต
ครบวงหนึ่งอย่างนี้ นะมันเผาจนจิตใจมากมายเหลือเกิน
น่ากลัวกว่า เป็นอันตรายกว่า แล้วมีอยู่จริง จริง มีอยู่จริงๆ
ทุกวันๆ นี้

พูดอย่างนี้ไม่ใช่ยกเลิกไอ้วิภูฏสงสารแบบเก่า นั่น ก็
ไว้ให้ตามเดิมแก่เจ้าของเดิม แต่เราจะพูดว่าวิภูฏสงสาร
ที่น่ากลัวกว่า ที่ต้องรีบกระทำให้หลุดออกมาเสียให้ได้
นั่นคืออย่างนี้ๆ ๑ ไม่ได้ให้ยกเลิก ไม่ได้ให้ใช้การกระทำที่
เป็นการยกเลิกเพิกถอนอะไร

เขากล่าวหาว่า

ทำลายธรรมะ ทำลายศาสนา ทำให้พระนิพพานหมดความหมาย

ที่นี่ก็มีคนกล่าวหาว่าอาตมาทำลายธรรมะ ทำลายศาสนา ทำให้นิพพานพระนิพพานหมดความหมาย เป็นของง่าย ง่ายเกินไป มีอยู่ที่นี้และเดี๋ยวนี้ นี่ทำให้พระนิพพานที่มีค่ามากหมดค่าไป แล้วก็หมดความหมายด้วย เป็นการเลิกล้างของเก่าด้วย

อาตมายืนยันว่าที่เขาจะถือกันตามแบบเก่าว่านิพพานอีกแสนชาติหมื่นชาติก็ตั้งใจถือได้ แต่ว่านิพพานที่น่าสนใจที่นี้และเดี๋ยวนี้ ให้สนใจเมื่อเวลาที่จิตมันว่างจากกิเลสชั่วคราว ขณะ บางเวลาน่ะ สนใจตรงนั้นแหละเป็นนิพพาน

**ชีวิตของเรามันมีเวลาที่เกิดกิเลสและว่างจากกิเลส
สลับกันไปพอสมควร** กิเลสมันจะเกิดตลอดเวลาที่มันนั้นมันเป็น

ไปไม่ได้มันไม่ใช่ธรรมชาติ เพราะกิเลสต้องได้เหตุได้ปัจจัยจึงจะเกิด เหตุปัจจัยของกิเลสก็มาเป็นคราวๆ กิเลสจึงไม่ได้เกิดอยู่ตลอดเวลา เวลาที่ไม่เกิดมันก็มีเหมือนกัน แล้วก็ยิ่งมีมากกว่าที่กิเลสเกิดเสียด้วย จริงหรือไม่จริงขอฝากท่านทั้งหลายทุกคนใคร่ครวญดูสอบสวนดูด้วยจิตของตนเอง ว่าจิตของตนเองนั้นณะเวลาที่เกิดกิเลสกับเวลาที่ไม่เกิดกิเลสนะ อันไหนมันมากกว่ากัน

เวลาที่ไม่เกิดกิเลส ไม่มีกิเลสเป็นไปอย่างใดอย่างหนึ่ง เพลานั้นแหละ นั่นแหละเวลานั้นแหละเป็นเวลาที่ว่างจากกิเลส เป็นนิพพานชั่วคราว เป็นนิพพานน้อยๆ เป็นนิพพานชั่วคราว แต่มีความหมายเดียวกันแหละคือว่างจากการเผาผลาญของกิเลส เรามีนิพพานอย่างนี้กันอยู่เป็นประจำที่ทำให้เราได้รับความพักผ่อนบ้าง

ถ้ากิเลส เกิดตลอดเวลาเหมือนสมุทไฟอยู่ตลอดเวลา เราก็ตายแล้ว เราก็ตายแล้ว หรือเป็นโรคประสาทเป็นบ้ากันหมดทุกคนแล้วไม่มีเหลือหรอก

กิเลสมันให้โอกาสให้เวลาว่างสำหรับเราที่จะไม่ต้องทนทรมานเพราะกิเลสนั้นตามสมควร ดังนั้นเราจึงมีเวลา

นอนหลับพักผ่อนตามสมควร แม้เมื่อตื่นอยู่นี้ก็มีความที่พอจะสบายบ้าง ไม่มีไฟกิเลสแผดเผา เราจึงไม่เป็นบ้าตาย เราจึงไม่เป็นโรคประสาทตาย หรือเราจึงไม่ไหม้เกรียมเพราะกิเลสเผาตลอดเวลา เรียกว่าเรามีชีวิตเป็นปกติสุขอยู่ได้อย่างนี้เพราะอำนาจของความว่างจากกิเลสเป็นคราวๆ นั่นเอง ความว่างจากกิเลสเป็นคราวๆ ในชีวิตวันหนึ่งๆ นั่นแหละคือพระนิพพานน้อยๆ ที่เราได้อาศัย เป็นอยู่

พูดได้อย่างตายตัวเลยว่า **เมื่อใดมีกิเลสมันก็เป็นวิฎฐังสสาร เมื่อใดว่างจากกิเลสมันก็เป็นนิพพาน**

ระยะที่ว่างจากกิเลสเป็นนิพพานมีอยู่มากพอที่จะทำให้เราเป็นปกติสุขอยู่ได้ เรารอดชีวิตอยู่ได้ หรือไม่เป็นบ้าเพราะอำนาจความว่างจากกิเลส อันนี้คือคุณของพระนิพพาน

ไอ้สัตว์เนรคุณทั้งหลายมันไม่รู้จักคุณของพระนิพพาน ไอ้คนนี้จะต้องเป็นโรคประสาทจะต้องเป็นบ้า ทั้งที่ว่ามันรอดตัวมาแล้ว ไม่ต้องเป็นโรคประสาทไม่ต้องเป็นบ้ามันก็ยังไม่รู้จักพระคุณของพระนิพพานน้อยๆ ที่แทรกอยู่เป็นระยะๆ ในชีวิตประจำวัน ขอให้ท่านทั้งหลายมองเห็นกัน

อย่างนี้เกิด ว่านิพพานนั้นอยู่กับเราตลอดเวลา ก็เลสต่างหาก
ที่เข้ามาแย่งที่ เข้ามาแทรกแซง เพราะตามธรรมชาติธรรมดา
เราไม่ต้องมีกิเลส เราไม่ควรจะมีกิเลส

แม้แต่พระพุทธเจ้าท่านก็ตรัสว่าจิตนี้เป็นประภัสสร แต่
มันเป็นเศร้าหมองเพราะกิเลสเข้ามา นี่ก็เรียกว่าพื้นฐานของ
มันไม่มีกิเลสนะ กิเลสเป็นคนแปลกหน้าเป็นอาคันตุกะเข้า
มาเป็นคราวๆ ดังนั้น**ประภัสสรหรือพระนิพพานนั้นแหละ**
คือสมบัติเดิม อยู่กับเราเป็นชีวิตของเรา กิเลสเข้ามาแทรก
เป็นคราวๆ

แล้วเราเอาพระนิพพานไปไว้เสียหมิ่นชาติแสนชาติ
มันจะได้ประโยชน์อะไร แล้วมันก็เป็นการเนรคุณ เป็นคน
เนรคุณ เป็นสัตว์เนรคุณต่อพระนิพพานซึ่งมีพระคุณอย่าง
ยิ่งที่เข้ามากำกับชีวิตของเรานี้ให้มีความว่างจากความทุกข์
คือไม่มีไฟเผาอยู่เป็นระยะๆ

เดี๋ยวนี้ใครมีไฟเผาในกิเลสบ้าง อาตมาเชื่อว่าไม่มี ที่
นั่งอยู่ที่นี่ ยิ่งนั่งฟังเทศน์ฟังธรรมอยู่ด้วยแล้วมันไม่มี ถ้ามี
มันก็คน คนพิเศษแล้ว คนวิปริตเป็นพิเศษแล้วไปหาหมอ
เถอะ เดี๋ยวนี้เราไม่มีกิเลส เรานั่งพูดนั่งฟังนั่งสนทนากันอยู่

เราก็มีความสงบเย็นในจิตใจตามสมควร เพราะอำนาจของพระนิพพานน้อยๆ คือว่างจากกิเลสเป็นคราวๆ นี้ให้เราอาศัยอยู่

อาตมาพูดให้สนใจพระนิพพานชนิดที่มีพระคุณแก่เรา อยู่ตลอดเวลาอย่างนี้ กลับถูกตำว่ายากเลิกพระนิพพาน ซึ่งเขาหมายถึงพระนิพพานอีกหมื่นชาติแสนชาติ หรืออีกโกศกีกัปปิโนน ก็ไม่ได้ยกเลิก อาตมาไม่เคยพูดยกเลิก อ่างท่านทั้งหลายเป็นพยานว่าอาตมาไม่เคยพูดยกเลิกอะไร แต่ว่าแสดงของใหม่ที่เชื่อมั่นเป็นชื่อเดียวกันแทนชื่อกันได้ ให้ได้รู้จักและได้รับประโยชน์

ที่จริงคนแก่คนเฒ่าปู่ย่าตายายของเราเขาก็ได้พูดกันมาก่อนอาตมาเสียอีกว่าสวรรค์ในอกนรกในใจ นิพพานก็อยู่ที่ตายเสียก่อนตาย คือว่าหมดกิเลสหมดตัวตนเสียก่อนตาย มันอยู่ที่นี้ ไม่ต้องตาย ไม่ทันจะตาย และก็ไม่ต้องตาย

ที่นี้คนเหล่านั้นมันต้องว่า ตายแล้วและต้องตายจึงจะได้บรรลุนิพพาน นิพพานบ้างอะไรคนตายเป็นผู้ได้ คนตายเป็นผู้ได้แล้วมันได้เรื่องได้ราวอะไรละ มันต้องได้กับคนเป็นๆ สิ พระพุทธเจ้าท่านก็ตรัสว่ามันอยู่กับคนเป็นๆ นี่สิ

ฉะนั้นเราจึงเป็นคนเป็นๆ แล้วก็รู้ว่าอะไรเป็นนิพพาน
อะไรเป็นวิกฎสงสารที่มันสับเปลี่ยนกันอยู่ในจิตใจของเรา
มันเหมือนกับมีใครช่วยจัดหลักอยู่ในจิตใจของเรา เดี่ยวเป็น
วิกฎสงสารเดี่ยวยเป็นนิพพานอย่างนี้เป็นต้น ทีนี้เราแหละ
จัดหลักเสียใหม่สิให้มันเป็นนิพพานมากกว่าที่จะเป็นวิกฎ-
สงสาร ไปฝึกฝนให้มีสติ สัมปชัญญะ สมาธิ ปัญญา เพียงพอ
แล้วเอาธรรมะนั้นนั้นมาเป็นเครื่องจัดหลักสิ่งที่มีมันจะเกิดขึ้น
ในใจ ให้กิเลสไม่ได้โอกาส ให้ความว่างจากกิเลสได้โอกาส
แล้วไอ้จิตมันก็ว่างจากกิเลสมากกว่าความมีกิเลส มันก็ได้รับ
ผลคือพระนิพพานน้อยๆ น้อยๆ เรื่อยไปๆ จนกว่าจะเด็ด
ขาด มันต้องอบรมจิตกันเสียใหม่ให้ถึงระดับมันจึงจะว่างเด็ด
ขาด จะว่างจากกิเลสเด็ดขาด กิเลสจะขาดตอนโดยเด็ดขาด
ต้องปฏิบัติจนถึงที่สุด เดี่ยวนี้คนธรรมดาทำอะไรไม่ได้ปฏิบัติ
อะไรนักรอก แต่ธรรมชาตินั้นก็อำนวยมาให้อย่างนั้นแล้ว
คือมีความว่างจากกิเลสอยู่ตามสมควร ให้เป็นคนปกติอยู่ได้
นี่พูดกันถึงเรื่องพระนิพพาน

อาตมาไม่ได้ทำให้นิพพานหมดความหมายหรือ
หมดราคา แต่กลับชี้ให้เห็นว่าจำเป็นที่สุดว่าคนทั้งหลาย

ทุกคนนี้มันอยู่ได้ มันรอดชีวิตอยู่ได้ มันไม่เป็นบ้านี้ เพราะพระนิพพานน้อยๆ ที่ธรรมชาติจัดให้มีอยู่เป็นพื้นฐานในจิตใจ พอกิเลสไม่เกิดขึ้นมันก็เป็นนิพพานอยู่ตามธรรมชาติของมันเอง เรียกจิตชนิดนี้ว่าจิตว่างหรือจิตเดิม

เราศึกษาการปฏิบัติเพื่ออบรมจิตให้อยู่ในสภาพเช่นนี้ยิ่งๆ ขึ้นไปจนไม่อาจจะเปลี่ยนแปลง วันหนึ่งก็ได้นิพพานโดยสมบูรณ์ นิพพานชั้นสมบูรณ์แบบถึงที่สุดเป็นพระอรหันต์เดี๋ยวนี้เป็นนิพพานน้อยๆ เป็นนิพพานตามที่ธรรมชาติมันโปรดปรานอำนวยให้ตามกฎเกณฑ์ของธรรมชาติ ซึ่งเราก็ไม่ได้ทำอะไร แต่ถ้าเราทำอะไรเพิ่มเข้าไปความเป็นนิพพานชนิดน้อยๆ นี้มันก็จะใหญ่ขึ้นๆ จนสมบูรณ์

ขอรับรองให้ท่านทั้งหลายทุกคนจงได้สนใจเรื่องพระนิพพานกันบ้าง ว่าข้อเท็จจริงมันมีอยู่อย่างนี้ ถ้าเราช่วยส่งเสริมมันก็จะสมบูรณ์ๆ จนเป็นนิพพานตายตัวและถาวร ก็ไม่เสียทีที่กำเนิดมาเป็นมนุษย์และพบพระพุทธศาสนา นี้เรียกว่าเราแสดงให้รู้จักพระนิพพานที่เป็นคู่ชีวิต เป็นคู่ชีวิต ลองไม่มีพระนิพพานชนิดนี้มันก็ตายแล้วแหละ มันก็ไม่ได้อยู่หรอก จงรู้จักพระนิพพานชนิดที่เป็นคู่ชีวิตกันเสียบ้าง

เขากล่าวหาว่า ยกเลิกปฏิจสุมุปบาทเดิม

เอ้า ทีนี้ด้วยเรื่องถัดไปก็มาถึงเรื่องปฏิจสุมุปบาท นี่
เป็นเรื่องของนักศึกษา ไม่ใช่เรื่องของชาวบ้าน

นักศึกษานักธรรมที่เขาเล่าเขาเรียนกันมานั้นเขาเรียน
ปฏิจสุมุปบาทกันมาแบบหนึ่งตามแบบเรียนนักธรรม คำ
อธิบายนั้นเป็นของผู้แต่งหนังสือคัมภีร์วิสุทธีมรรค ซึ่งเป็น
ที่รู้จักกันดีว่าพระพุทธโฆษาจารย์ ท่านอธิบายปฏิจ-
สุมุปบาทไว้ตามแบบนั้นคือในแบบที่มีอยู่ในแบบเรียน
นักธรรมนั้นนะ

ใจความสำคัญมันสั้นๆ ก็ว่ามันกินเวลาตั้งสามชาติ
ปฏิจสุมุปบาทรอบหนึ่งกินเวลาสามชาติ แล้วมันจะควบคุม
ได้อย่างไร หัวท้ายมันอยู่กันคนละชาติแล้วชีวิตนี้จะควบคุม

มันได้อย่างไร จะปฏิบัติเพื่อประโยชน์อย่างไรมันก็เป็นไปไม่ได้

นี่อาตมาก็ไม่ได้ยกเลิก ไม่เคยประกาศว่ายกเลิก เพียงแต่ประกาศว่ามีคำอธิบายอีกแบบหนึ่งมีอยู่ในพระบาลี ว่าปฏิจจสมุปปาทมันตั้งต้นเมื่อมีวิชาในขณะที่สัมผัส สัมผัสทางอายตนะตอนนั้นเป็นอวิชา แล้วปฏิจจสมุปปาทจะตั้งต้น แล้วมันก็เป็นไปในขณะจิตไม่ก็ขณะจิต แล้วมันก็ตลอดสาย ดังนั้นปฏิจจสมุปปาทวงหนึ่งจะกินเวลาไม่กี่วินาที วันเดียวจะมีปฏิจจสมุปปาทได้หลายวงหรือหลายรอบ ไม่ใช่วงเดียวรอบเดียวกินเวลาดังสามชาติคือเข้าโลงถึงสามหน นี่มัน มันแปลกกันอยู่อย่างนี้

ปฏิจจสมุปปาทตามแบบพระพุทธโฆษาจารย์อธิบายไว้อย่างนั้น แล้วก็เป็นเรื่องของคนคนเดียวกันด้วยที่ตายข้ามภพข้ามชาติอย่างนั้น นี่มันมีลักษณะแห่งสัตสสตทิกุณฐิ เราเห็นด้วยไม่ได้

เดี๋ยวนี้แม้ในวันเดียวนี้อาจจะมีได้หลายวง คือทำผิดเมื่อมีผัสสะทีหนึ่ง แล้วก็ปฏิจจสมุปปาทวงหนึ่ง แล้วก็ไปจนถึงเกิดความทุกข์ แต่ละขั้นตอนของ

ปฏิจจนฺตปทาบทนั้นก็มีโชติตัวตน รวมกันหมดทั้งวงก็ยังมีโชติตัวตน ปัจจุบันนี้มันก็มีโชติตัวตนเสียแล้ว มันก็ไม่มีใครเกิดใครตาย มีแต่มันเป็นการปรุงแต่งเปลี่ยนแปลงไปตามกฎเกณฑ์ของปฏิจจนฺตปทาบท ข้อนี้อธิบายยาก คือคนโดยทั่วไปโดยธรรมดาแน่น่ะเขาไม่เข้าใจในข้อที่ว่าไอ้ธรรมะทั้งหลายที่เรียกชื่อต่างๆ กันนั้นนะมันเกิดดับ เกิดดับ เกิดดับ เมื่อใดธรรมะนั้นมันทำหน้าที่ หรือสิ่งนั้นทำหน้าที่ ก็เรียกว่ามันเกิด พอมันไม่ทำหน้าที่ก็คือเรียกว่าดับ ตาดับก็ได้ ตาเกิดก็ได้ หูเกิดก็ได้ หูดับก็ได้ มันทำหน้าที่เมื่อไรก็เรียกว่ามันเกิด แล้วมันก็ทำให้เกิดผัสสะ ถ้าในผัสสะมีปัญหาว่ามีวิชา มันก็ไม่ปรุงแต่งเวทนาโง่เป็นตัณหาเป็นอุปาทาน ถ้าในผัสสะนั้นมันปราศจากวิชาเป็นผัสสะมีด เป็นผัสสะโง่ เป็นผัสสะหลับแล้ว มันก็ปรุงให้เกิดเวทนาโง่ ปรุงแต่งให้เกิดตัณหาอุปาทานมันก็เป็นทุกข์

ที่นี้ไอ้เรื่องที่เขาใจยากมันก็มีว่าโผล่ขึ้นมาอีก อวิชาเป็นปัจจัยให้เกิดสังขาร สังขารให้เกิดวิญญาณ วิญญาณให้เกิดนามรูป นี่มันเข้าใจยาก ฉะนั้นก็เลยอธิบายให้เป็นสามภพสามชาติเสีย

ถ้าจะเข้าใจเรื่องนี้ได้ท่านต้องเข้าใจความจริงที่สำคัญ
ข้อหนึ่งคือให้ถือว่าตามธรรมดานั้นมันว่างอยู่ ตามธรรมดา
คนเรานี้มันว่างอยู่ไม่มีความรู้สึกคิดนึกใดๆ เราอยู่ด้วย
ความว่างนะ เอ้า พอมีการเื่องกันของอายตนะคือตากับ
รูปเป็นต้น นี่มันจึงจะเกิดเรื่อง จะเกิดเพื่อให้อวิชชาเข้า
มาเกี่ยวข้องกับสัมผัส มันก็ทำให้เกิดอำนาจปรุงแต่งคือ
สังขาร ไ้วิญญูณที่มันอยู่เป็นธาตุตามธรรมชาติมันก็เกิด
เป็นจักขุวิญญูณ โสตวิญญูณขึ้นมา ถ้าไม่มีการสัมผัสกัน
ระหว่างอายตนะแล้ววิญญูณไม่มี วิญญูณไม่เกิด นี่ตาม
พระบาลีเป็นอย่างนี้

ตาเื่องกับรูปเกิดจักขุวิญญูณ ก่อนหน้านั้นไม่มี
วิญญูณ ก่อนหน้านั้นไม่มีรูป ก่อนหน้านั้นไม่มีตาคือว่างอยู่
ว่างอยู่ ไม่มีตา ไม่มีรูป ไม่มีจักขุวิญญูณ คนธรรมดาเข้าใจ
ไม่ได้ เพราะว่าเรามีตาอยู่ตลอดเวลา ใ้รูปมันก็มีอยู่ตลอด
เวลา จิตวิญญูณมันก็มีอยู่ตลอดเวลา มันเข้าใจไม่ได้ว่าก่อน
หน้านั้นมันว่างอยู่

ถ้ารู้จักตั้งต้นด้วยความว่าธรรมดามันว่างอยู่ ว่างอยู่
พอมีการเื่องกันระหว่างอายตนะมันปรุงแต่งเกิดวิญญูณ

นี้ นี่ก็เพราะว่ามันมีความเข้าใจผิดต่อผัสสะนั้นในขณะที่สัมผัสนั้นแหละ อวิชชา ก็เข้ามาครองด้วยอำนาจของไอส์ัพพะอวิชชา นี้ปรุง ทำให้เกิดอำนาจการปรุงแต่งคือสังขารสังขารคืออำนาจการปรุงแต่ง มันมีอำนาจการปรุงแต่งมันก็ปรุงแต่งให้สิ่งต่างๆ ลุกขึ้นมาตามหน้าที่ของตน คือวิญญานทำหน้าที่ของตน นามรูปก็ลุกขึ้นมาทำหน้าที่ของตน ไม่ใช่หลับอยู่เหมือนแต่ก่อน อายตนะทั้งหลายก็สามารถทำหน้าที่ของตนเรียกว่าเกิดขึ้นมาได้ มีอายตนะก็มีผัสสะสมบูรณ์ตามความหมาย

เราเข้าใจยากเพราะเราเข้าใจไปในทำนองที่ว่าคนหรือตัวกู้นี้มันเกิดอยู่ตลอดเวลา ไม่ได้เข้าใจว่าตามธรรมดาว่ามันว่าง มีความหมายเป็นความว่างจากตัวกู ว่างจากไอส์สิ่งต่างๆ เหล่านี้ พอมีการเกี่ยวเนื่องกันระหว่างอายตนะภายนอกภายในก็เป็นโอกาสให้อวิชชาปรุงแตงนั่นนี่ขึ้นมา ทำหน้าที่ของตนแล้วก็ได้ชื่อตามชื่อนั้นๆ จนกระทั่งว่ามีวิญญานมีนามรูป มีผัสสะ แล้วก็มีเวทนา มีตัณหา ทั้งหมดนี้เป็นไปได้เหมือนกับสายฟ้าแลบคือเร็วมาก เรื่องนั้นปฏิเสธสมมุติบาทวงหนึ่งจะกินเวลาไม่ถึงวินาทีก็ได้มันปรากฏเป็น

ความทุกข์แล้ว เพียงแต่มีการสัมผัสทางอายตนะนี้เพียง
วินาทีสองวินาทีมันก็มีการปรุงแต่งที่เป็นความทุกข์อยู่ในใจ
แล้วอย่างนี้ก็มี จะนานกว่านั้นก็ยังมี แต่ไม่ต้องถึงกับสิ้น... ตั้ง
ชาติๆ กันหรือไม่ต้องถึงวันๆ หรือ ขณะจิตที่เป็นปฏิจ-
สมุปบาทตึตๆ ตึตๆ กันไปอันสุดท้ายมันก็เป็นความทุกข์

อธิบายอย่างนี้เท่าที่อาตมาได้ศึกษามาเป็นสิบๆ ปีนี้
รู้สึกว่าจะตรงกับพระบาลี ตรงกับพระบาลี จึงเอาคำอธิบาย
นี้มาเปิดเผยมาบอกกล่าว ผลก็คือถูกตำว่ายากเลิกปฏิจ-
สมุปบาทที่มีอยู่เดิมที่สอนกันอยู่เดิมตามคัมภีร์วิสุทธิมรรค

คำอธิบายปฏิจสมุปบาทอย่างวิสุทธิมรรคนี้ ไม่มี
ในพระบาลี มีในคัมภีร์วิสุทธิมรรคที่สอนกันขึ้นเมื่อสักพันปี
ได้แล้ว พ.ศ. พันปีได้แล้ว แก้อธิบายว่าปีนี้ มันกลายเป็นเรื่อง
ว่ามีคนตายคนเกิดไปตามกระแสนั้น มันมีลักษณะเป็น
สัสสตทิวฏฐิ อย่างนี้จะเป็นพุทธศาสนาไม่ได้ พุทธศาสนา
ไม่มีสัสสตทิวฏฐิ

ดังนั้นก็กลายเป็นเรื่อง เหมือนกันกับฝ่ายอินดูหรือ
ฝ่ายพราหมณ์ ในยุคพุทธกาลนั้นลัทธิอินดูรุ่งเรืองด้วยลัทธิ
อุปนิษัท ลัทธิอุปนิษัทคือลัทธิที่ถือว่ามีตัวคนมีตัวตน ตาย

แล้วเกิด ตายแล้วเกิดไปตามกรรมไปตามกระทำของตนนี่คือ
อุปนิษัท มันคล้ายกับพุทธศาสนา มาก มันผิดกันแต่ที่ว่าเขา
เรียกว่าเป็นตัวตน ไม่เรียกว่าเป็นสิ่งที่ปรุงแต่งเปลี่ยนแปลง
ไปตามเหตุตามปัจจัย

พออาตมาจะพูดให้ ให้แรงไปกว่านั้นมันก็จะเกิน
พอดีเหมือนกัน ก็ไปวิพากษ์วิจารณ์พระพุทโธษาจารย์
ซึ่งเป็นที่เคารพนับถือของคนเหล่านั้นมากเกินไป ถึงอย่างนั้น
ก็อดสะกิดแสบบ้างไม่ได้ว่าพระพุทโธษาจารย์ท่านเป็น
ลูกพราหมณ์ เกิดในตระกูลพราหมณ์ แล้วเรียนในเวลานั้น
ไม่มีอะไรนอกจากเรียนลัทธิอุปนิษัท พระพุทโธษาจารย์
ได้ศึกษาลัทธิอุปนิษัทมาเต็มกระเป่า จนท่านออกมาบวช
มาอะไรเป็นในพุทธศาสนา นี่ก็กลัวว่าอันนั้นแหละมันจะติด
มาบ้าง จึงมีบุคคลชนิดเวียนว่ายตายเกิดแล้วมาใช้อธิบาย
ปฏิเสธสมุปบาท มันก็กลายเป็นปฏิเสธสมุปบาทตามแบบของ
อุปนิษัทไปโดยไม่รู้ตัว

เอาละ มันจะมีประโยชน์อะไร มันก็ไม่เห็นได้ ไม่มี
ประโยชน์อะไร มันควบคุมไม่ได้นี่เพราะมันอยู่กับคนละ
ชาติ แต่ถ้าปฏิเสธสมุปบาทแบบสายฟ้าแลบนี้มันควบคุมได้

ควบคุมด้วยสติที่นี้เดี๋ยวนี้ทันเวลาสายฟ้าแลบ เราควบคุม
กระแสแห่งปฏิจจสมุปบาทได้ เราหยุดได้ เราดับทุกข์ได้ เรา
ทำให้มันขาดตอนได้ จึงถือว่าเป็นปฏิจจสมุปบาทที่ควรจะ
ยึดถือเป็นหลักแห่งพระพุทธศาสนา ประยุกต์ได้ ใช้ดับทุกข์
ได้ ขอให้สนใจ

อาตมาก็เลยประนีประนอมได้ว่าไอ้แบบนั้นนะแบบ
เก่า แบบในแบบเรียนแบบพระพุทธโฆษาจารย์เอาไว้สอน
ศีลธรรม สอนศีลธรรมแก่ผู้ถือศีลธรรมมีตัวตนบุญบาปไป
ตามกรรม แต่อธิบายแบบนี้ไว้สอนปรมาตถธรรมที่เป็นพุทธ-
ศาสนาที่สอนว่าไม่มีตัวตน ไม่มีตัวตนหรือสัตว์บุคคลแม้ใน
ขณะไหน มีแต่ธรรมที่เป็นธรรมชาติตามธรรมชาติปรุงแต่ง
กันไปเป็นขั้นตอน ขั้นตอน มีเท่านั้น ที่นี้ก็สอนปรมาตถธรรม
เลยได้ปฏิจจสมุปบาทขึ้นมา ๒ แบบ แบบหนึ่งไว้สอนศีล-
ธรรมให้กลัวบาปกลัวบุญของตัวเอง ของผู้มีตัวตนไปตามเรื่อง
ส่วนแบบนี้จะสอนผู้ที่ต้องการจะหมดตัวตน ได้รับผลเป็น
ความหมดตัวตน

อาตมาก็พูดไปตามนี้ ว่ามันมีอยู่อย่างนี้ คุณจะเลือก
เอาอย่างไหนก็ตามใจ ไม่ได้ยกเลิกแบบไหน แต่ชี้ให้เห็น

ว่าที่มันจะเป็นประโยชน์ ใช้ให้เป็นประโยชน์ดับทุกข์ได้มันก็คือแบบนี้ แบบที่เป็นไปในขณะจิต ในขณะจิต ในขณะจิตนี้ จะควบคุมได้ จะหยุดยั้งได้ จะดับทุกข์ได้ ในที่สุดก็ถูกหาว่าเป็นมิชฌาทิฎฐิเสียเลย ยกเลิกของเก่า ทำลายของเก่า เปลี่ยนแปลงของเก่า เปลา่นี้ไม่เคยทำ จะไปทำให้มันเสียเวลาทำไม จะไปต่อสู้อะไรยกเลิกนี้มันเสียเวลา เอาแต่ว่าอย่างไรมันจะมีประโยชน์ก็เปิดเผยออกมา ชี้แจงให้เพื่อนมนุษย์ด้วยกันเข้าใจ ไม่ได้ยกเลิกเรื่องปฏิจจสมุปบาท

ดังนั้นขอฝากไว้กับท่านทั้งหลายว่า**จงรับเอาเรื่องปฏิจจสมุปบาทไว้ทั้ง ๒ แบบ** แบบในแบบเรียนนั้นนะเอาไว้สอนศีลธรรม สนับสนุนทางศีลธรรม แบบที่มีในพระบาลีที่อาตมาเอามาพูดเป็นแบบขณะจิตนี้เอาไว้สอนปรมัตถธรรมเพื่อความหมดตัวตน ไม่มีสัตว์ไม่มีบุคคลมีแต่กระแสแห่งการปรุงแต่งตามธรรมชาติโดยไม่ต้องมีบุคคลไม่ต้องมีบุคคลคนเดียวข้ามภพข้ามชาติอะไรกันที่ไหน

เขากล่าวหาว่า ปฏิเสธอภิธรรม

ที่นี้มาถึงข้อที่อื้อฉาวกันที่สุดก็คือเรื่องอภิธรรม อาตมา
ถูกเขาตำ ถูกเขาเขียนตำ ถูกเขารุมกันตำว่า ปฏิเสธอภิธรรม
ยกเลิกอภิธรรม

ไม่ได้ปฏิเสธหรอก สิ่งที่เราเรียกว่าอภิธรรมนั้นมีอยู่จริง
จะไปปฏิเสธอย่างไรได้ แต่มันมิได้มีอยู่อย่างที่เราคนหนึ่งเขา
ยึดถือกันอยู่อย่างผูกขาดว่าต้องเชื่อ ไม่เชื่อจะตกนรก เป็น
อภิธรรมที่พระพุทธเจ้าต้องขึ้นไปแสดงบนสวรรค์ ข้อนี้
อาตมาไม่เชื่อจริงๆ ด้วยที่ว่าต้องขึ้นไปแสดงบนสวรรค์นี้
ไม่เชื่อ

อภิธรรมคือคำอธิบายที่ละเอียด อธิบายธรรมะข้อใด
ข้อหนึ่งให้ละเอียดเกินธรรมดา นั่นแหละคืออภิธรรม มี

พระบาลียืนยันอยู่ชัดว่าไม่ต้องรู้อภิธรรมก็สิ้นกิเลสเป็น
พระอรหันต์ได้ พระอภิธรรมที่แสดงบนสวรรค์นั้นไปเปิด
ดูเถอะ เทวดาองค์ไหนจะฟังรู้เรื่องเป็นไปไม่ได้

อภิธรรมคือคำอธิบายธรรมะธรรมดาให้ละเอียดเกิน
ธรรมดาสำหรับผู้มีปัญญาอย่างยิ่งแค่นั้น นั่นคืออภิธรรม ก็
กระทำกันอยู่ในครั้งพุทธกาล มีในครั้งพุทธกาล พระพุทธเจ้า
ก็กล่าวถึงสิ่งที่เรียกว่าอภิธรรม อภิวินัย ธรรมะอภิธรรม วินัย
อภิวินัย ล้วนแต่หมายถึงสิ่งที่อธิบายให้ลึกละเอียดเกินกว่า
ธรรมดา ที่นี้มันเกินจำเป็นก็ไม่สนใจ ไม่อยากจะสนใจ เอา
ตามที่เป็นที่มันจะดับทุกข์ได้ทันเวลา ไม่ต้องเสียเวลาเรียน
ชนิดที่เกินจำเป็น ยิ่งว่าเอาเองแต่งเอาเองในชั้นหลังด้วยแล้ว
ก็ยังเรียนกันเกือบเป็นเกือบตายแหละ ต้องใช้เมตตาธรรม
เป็นถึงๆ จะมานั่งนับเรียนอภิธรรมได้ อย่างนี้มันไม่สำเร็จ
ประโยชน์ที่จะดับทุกข์ได้ เราไม่สนใจ จะเอาอภิธรรมคือว่า
สิ่งใดดับทุกข์ได้ เห็นชัดทันตานั่นแหละ นั่นแหละอภิธรรม
เรื่องไม่มีตัวตนนั่นแหละคืออภิธรรม ยิ่งศึกษาให้เห็นชนิดที่
ว่ามีแต่สิ่งที่เป็นไปตามเหตุตามปัจจัย ตามอิทัปปัจจยตาไม่มี
ตัวตนมันก็พอแล้ว

นี่ขอให้ทราบด้วยว่าอาตมาไม่ได้ยกเลิกอิทธิธรรม ไม่ได้ ปฏิเสธอิทธิธรรม อิทธิธรรมยังคงมีอยู่และมีประโยชน์ตาม แบบของอิทธิธรรม แต่ไม่ได้จำเป็นสำหรับทุกคน ซึ่งไม่สามารถจะเรียนอิทธิธรรม แล้วก็ไม่ต้องกลัวว่าถ้าไม่รู้อิทธิธรรม แล้วจะดับทุกข์ไม่ได้ เพราะว่าคำสอนที่ดับทุกข์ได้ซึ่งไม่ยุ่งยากลำบากเหมือนอิทธิธรรมนั้นก็ยังมีอยู่ เป็นอันว่าไม่ได้ ปฏิเสธอิทธิธรรม

จะพูดดีหรือไม่ดีก็ยังไม่ถึงเลย คือเขาพูดกันว่าพวก อิทธิธรรมนี่ชี้โกรธที่สุด ชี้เหนียวที่สุด มีสติปัญญาล่อลวงคน ชิงตัวเขาก็ได้ ว่ามาถึงขนาดนี้ นี่มันไม่ใช่ความมุ่งหมาย ไม่ใช่ ความประสงค์ของอิทธิธรรม มันไม่ต้องมากถึงขนาดนั้นเอาแต่ เพียงว่าดับทุกข์ได้ ถ้าเป็นอิทธิธรรมเพื่อโกรธง่ายด่าเก่ง ใช้ อิทธิธรรมเป็นเหยื่อตกเบ็ดคนเก่งอย่างนี้ก็ต้อง... ไม่ต้องสนใจ ก็ได้ เขาบอกว่าไม่ต้องสนใจก็ได้

อิทธิธรรมต้องเป็นสิ่งที่ลึกและใช้ประโยชน์ได้ในปัจจุบัน นี่จึงจะมีค่า มันไม่ลึกถึงกับว่าเรียนๆ เรียนจนไม่รู้จะจบ อย่างไรจะเอาไปใช้ประโยชน์อะไร ทำเรื่องทีน้อยๆ ให้กลายเป็นเรื่องมากนั่นแหละเสียหายหรือขาดทุน เรื่องไม่ควรจะ

มากก็ทำให้มันมาก

ที่นี้บางคนนะเขาจัดอาตมาไว้ว่าเป็นผู้ทำลายพระศาสนาเอาเสียเลย รวมทั้งทำลายขนบธรรมเนียมประเพณีที่เขาถือกันอยู่แต่ก่อนในรูปแบบของศาสนา เมื่อกล่าวหากันขนาดนี้มันก็ถึงที่สุดนะ กลายเป็นตัวเสนียดจัญไรในพระศาสนาไปเสียก็มี บางคนใช้คำอย่างนั้น

เรานี้ได้สนใจได้พยายามอุทิศชีวิตจิตใจเพื่อจะทำนุบำรุงพระศาสนา จะยกย่องพระศาสนา จะเผยแพร่พระศาสนามาเป็นสิบๆ ปี แล้วจะทำลายพระพุทธศาสนาเสียเพื่อประโยชน์อะไร เว้นไว้แต่ที่เอามาสอนกันอย่างไม่ใช่พุทธศาสนาที่ ประกาศตัวเป็นข้าศึกพุทธศาสนาที่มีใช่พุทธศาสนาแล้วเอามาสอนกันในนามของพุทธศาสนา นี่จะทำตัวเป็นข้าศึก หรือต่อต้าน หรือชี้แจงให้ประชาชนรู้จักอย่างถูกต้องว่านั่นมันคืออะไร ที่นี้คนที่เขาเสียประโยชน์เพราะการทำอย่างนี้ของเรา เขาก็จัดเราเป็นข้าศึก ป้ายชื่อว่าเป็นตัวทำลายศาสนา

เอาละ แม้ระเบียบประเพณีต่างๆ ชนิดที่มงานั้นนะ แต่มันเกี่ยวเนื่องกันอยู่กับศาสนา มันงมงานแต่มันเกี่ยวเนื่อง

กันอยู่กับศาสนา เราก็บอกว่าควรชำระล้าง ควรยกเลิก
เพิกถอนไป นี่ไม่ใช่ทำลายพระศาสนา แต่ทำลายกาฝากที่
มันจะมาเกาะเกี่ยวกับศาสนา หรือมันได้เกาะเกี่ยวอยู่แล้ว
จะต้องทำลายเสีย เหมือนกับทำลายกาฝากมันไม่ใช่ทำลาย
ต้นไม้ต้นนั้น นี่ขอให้เข้าใจตามนี้ด้วย

เขากล่าวหาว่า เป็นคอมมิวนิสต์

ทีนี้ก็มีนักเลงตีกกล่าวหาว่าอาตมาเป็นคอมมิวนิสต์
เกียรติยศเป็นคอมมิวนิสต์ บางคนก็สงสัย บางคนก็เพียงแต่
สงสัย แต่บางคนก็กล่าวหาว่าเป็นคอมมิวนิสต์เลย แล้วก็ไปยุ
รัฐบาลสมัยหนึ่งให้กำจัดอาตมาให้พ้นไปเสียจากโลกนี้เพราะ
ว่าเป็นคอมมิวนิสต์ นี่มีความจริง

ดีแต่ว่าเจ้าหน้าที่รัฐบาลสมัยนั้นเขาไม่หุเบา เขาไม่เชื่อ
ทันที เขาก็รอดูหรือเขาก็สอบสวนจนเขาไม่เชื่อว่าอาตมา
นี้เป็นคอมมิวนิสต์ มันมีทางที่จะเป็นไปได้คือว่าถ้าใครพูด
อะไรขัดกับรัฐบาล ขัดๆ ขัดกับความประสงค์หรือคำพูดของ
รัฐบาลเขาจัดเป็นคอมมิวนิสต์ อย่างนี้เป็นได้เพราะอาตมา
พูดบางอย่างบางคราวมันก็ขัดๆ กันกับความประสงค์ของ

รัฐบาลเช่นเราต่อต้านอบายมุข เมื่อรัฐบาลเขาสนับสนุน
อบายมุข เป็นต้น หรือเราสนับสนุนศีลธรรม ไม่สนับสนุน
เศรษฐกิจ อย่างนี้ก็มันก็เรียกว่ามันคัดค้านหรือต่อต้านอยู่
บ้างในตัว แต่ไม่ใช่เป็นข้าศึก

สรุปความเสียดีกว่าว่าอาตมานี้เป็นคอมมิวนิสต์ไป
ไม่ได้ เพราะมันตรงกันข้ามกับหลักพระพุทธศาสนา คือ
พระพุทธศาสนาต้องการจะแก้ปัญหาของสังคมด้วยความ
รักและเมตตา คอมมิวนิสต์นี่เขาจะแก้ปัญหาของสังคม
ด้วยอาวุธ ด้วยกำลัง มันตรงกันข้ามอย่างนี้ เราจะไปนิยม
คอมมิวนิสต์ มันเป็นไปได้

แต่เราก็มองเห็นว่าทั้งนายทุนและคอมมิวนิสต์ทั้ง
สองฝ่ายที่ตรงกันข้ามอยู่นี้มันแก้ปัญหาของสังคมไม่ได้
แก้ปัญหาของโลกไม่ได้ นายทุนก็แก้ปัญหาของโลกไม่ได้
คอมมิวนิสต์ก็แก้ปัญหาของโลกไม่ได้ เขาก็แข่งขัน
กันจะครองโลกมากกว่า ไม่ใช่เพื่อแก้ปัญหาของโลก
เราจึงไม่ได้เห็นด้วยทั้งฝ่ายนายทุนและทั้งฝ่ายคอมมิ-
วนิสต์ เราอยู่ตรงกลางคือเป็นธรรมะในพระพุทธศาสนา
โดยมีกฎทิ่บปัจจยตาว่าต้องทำลงไปอย่างนี้ๆ อย่างนี้มัน

จึงจะแก้ปัญหาได้ โดยอาศัยกฎอิทัปปัจจยตาเป็นหลัก นี่
อิทัปปัจจยตานี้จะเป็นนายทุนก็ได้เป็นคอมมิวนิสต์ก็ได้
เพราะมันเป็นความจริงของธรรมชาติ เราถืออิทัปปัจจยตา
เป็นหลักเพื่อจะแก้ปัญหาในโลกซึ่งแก้ไม่ได้ด้วยลัทธินายทุน
หรือด้วยลัทธิคอมมิวนิสต์ ข้อเท็จจริงมันมีอยู่อย่างนี้ อาตมา
ก็รู้สึกอยู่อย่างนี้ แล้วจะไปนิยมคอมมิวนิสต์ได้อย่างไร

แล้วมีการกระทำอะไรบ้างล่ะที่ว่าเป็นคอมมิวนิสต์
นอกจากผู้อิฉฉาธิชยาบางคนเท่านั้นแหละมันไปพูด มีอยู่
ตั้ง ๒ พวก ๒ สำนักที่พูดว่าสวนโมกข์ได้เงินมาจากพวก
คอมมิวนิสต์มาสร้างอะไรต่างๆ อยู่ในสวนโมกข์ ขอบอก
ว่าเป็นเรื่องจริง แต่อย่าออกชื่อเลย แล้วมีอยู่ถึง ๒ กลุ่ม
๒ สำนักว่าสวนโมกข์รับเงินคอมมิวนิสต์ นี่ก็เลยจัดให้เป็น
คอมมิวนิสต์ นี่มันจะมีประโยชน์หรือไม่มีประโยชน์ในการ
พูดนี้ก็ไม่ทราบแล้วแต่มันเป็นความจริง แล้วก็บอกให้
ท่านทั้งหลายทราบส่วนที่มันเกี่ยวกับอาตมาที่ถูกหาว่าเป็น
คอมมิวนิสต์ หรือนิยมคอมมิวนิสต์ ช่วยเหลือคอมมิวนิสต์

เขากล่าวหาว่า ดัดแปลงพระบาลี

ทีนี้เรายังถูกหาว่าสอนผิดโดยดัดแปลงเอาตามใจชอบ ว่าอาตมาสอนธรรมะผิดโดยดัดแปลงพระบาลีเอาตามใจชอบ บางคนเขียนลงไปชัดเลยว่าอาตมาแปลพระบาลีเอาตามใจชอบ ไม่ได้แปลพระบาลีตามหลักไวยากรณ์ตามภาษาบาลี แต่แปลพระบาลีเอาตามใจชอบเพื่อสนับสนุนความคิดเห็นของตน นี่ก็มีอยู่จริง ไม่ต้องออกชื่อก็ได้ แต่ขอยืนยันว่า มันมีอยู่จริง

ทีนี้ในส่วนตัวเองนี่ขอยืนยันว่าไม่มี ไม่มีที่จะทำอย่างนั้น ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องทำอย่างนั้น พระธรรมนี้เป็นของศักดิ์สิทธิ์อยู่ข้อหนึ่งคือข้อที่ว่าพระธรรมนี้จะมีก็เรื่องก็สืบเรื่องก็ร้อยเรื่องนะหลักมันจะตรงกันหมด ถ้าใครไปแปล

ข้อใดเรื่องใดเอาไปตามชอบใจของตน ออกไปนอกความจริง
แล้วมันจะเข้ากันไม่ได้กับส่วนที่เหลือ นี่ถ้าเราไปอธิบายให้
แปลกไปตามความพอใจของเราแล้วคำอธิบายนั้นจะเข้ากัน
ไม่ได้กับหลักทั้งหมด

ที่พระพุทธเจ้าท่านตรัสเรื่อง *โอสวเรตัพพธรรม* *สัน-*
ทสเสตัพพธรรม ก็คือเรื่องนี้แหละ คือให้ดูเถิด ถ้าว่ามัน มัน
ผิด ผิดหลักของเดิมแล้วมันจะเข้ากันไม่ได้กับหลักทั่วไป
จะเป็นเรื่องพระบาลีก็ดี เป็นเรื่อง... จะเป็นเรื่องธรรมะก็ดี
เป็นเรื่องวินัยก็ดี ถ้าใครไปบัญญัติให้ใหม่ตามความต้องการ
ประสงค์ของตัวเองแล้วมันจะเข้ากันไม่ได้กับหลักทั้งหมดที่เหลือ
อยู่ ฉะนั้นไม่มีทางหอรอกที่ใครจะไปแปลพระบาลีเอาตาม
ชอบใจบางอย่างบางส่วน แล้วจะเอามาใช้หลอกลวงคนนี้
มันเป็นไปไม่ได้ มันจะพิสูจน์ตัวเองออกมาทันทีว่ามันจะ
เข้ากันไม่ได้กับหลักทั้งหมดทั้งหลาย

ฉะนั้นใครจะทำก็ทำไม่ได้ แล้วจะทำไปทำไม เรา
ก็พยายามแต่ที่จะให้มันถูกตามพระบาลีอย่างยิ่งเท่านั้นเอง
นี่ขอให้รู้กันไว้ด้วยว่าไม่มีหอรอกที่จะกบฏทรยศกันถึงขนาดนั้น

เรื่องแปลกๆ

เขาให้เป็นหัวหน้า เอาพดยศไปคืน

ทีนี้พูดเรื่อง เรื่องแปลกๆ กว่านี้บ้าง นี่พูดถึงเรื่องกล่าวหา ถูกกล่าวหาถูกประณามอะไรนี่เพียงพอแล้ว ทีนี้ก็อยากจะพูดเรื่องที่น่าหัวบึ้ง น่าหัวกันบึ้ง

มีเพื่อนภิกษุด้วยกันนี้มาซักชวนให้อาตมาเป็นหัวหน้า เป็นหัวหน้า หัวหน้าอะไร? หัวหน้าเอาพดยศไปคืนเสียให้หมด ให้อาตมาเป็นหัวหน้า เป็นผู้นำ ชวนกันแบกพดยศไปคืนเสียให้หมด

อาตมาก็ไม่ ไม่เอาหรอก ผมไม่บ้ากับคุณหรอก ผมบ้าอย่างนี้ไม่ได้ ทำอย่างนี้ไม่ได้ แล้วไม่มีความจำเป็นอะไรที่จะต้องทำอย่างนั้น

สมณศักดิ์นี้เราไม่ได้ขอนี้ เราไม่ได้ขอนี้จะเอาไปคืนนะ

เขาให้มาเองโดยที่เรานอนหลับไม่รู้ นอนคู่มองไม่เห็น แล้วก็สั่งมาๆ ตั้งเป็นนั่นเป็นนี่ ไม่มีสิทธิ ไม่มีควมเหมาะสมเหตุผลอะไรที่จะเอาไปคืน ไม่เอาไปคืน ไม่ทำๆ ไม่ทำอาการบ้างๆ อย่างนี้ที่ว่าเอาพัสดุไปคืน ประกาศตัวออกจากสมณศักดิ์ ถ้ายอมรับเราก็จะได้เป็นหัวหน้าใหญ่เลย เป็นหัวหน้าใหญ่เอาพัสดุไปคืน นี่ไม่ๆ ไม่ได้ทำไม่ได้คิดหรือเพราะว่ามันไม่ ต้องทำ

ทีนี้ก็มองไปในทางที่เป็นประโยชน์ มันก็เป็นประโยชน์ มียศมีศักดิ์มีอะไรกันบ้างในทางศาสนาเนี่ยมันก็เป็นเครื่องช่วยให้เป็นเครดิตในการที่พูดอะไรออกไปแล้ว คนเขาฟัง ประชาชนส่วนใหญ่ฟัง ว่าถ้าว่าพระ ก. พุท คนเขาสั้นหัว แต่ถ้าว่าเจ้าคุณ ก. พุท เขาฟังนี่ ประโยชน์ของสมณศักดิ์มันยังพอจะมีอยู่บ้าง ดังนั้นเก็บไว้เป็นเครดิตสำหรับสั่งสอนประชาชนก็ยังได้ ไม่จำเป็นจะต้องเอาไปคืนเนี่ยมันยังมีอยู่นะค่าของสมณศักดิ์นี้

ท่านผู้ใดมีสมณศักดิ์อย่างไรก็ลองคิดดูอย่างนี้ อย่าบ้าเอาไปคืน แล้วอย่าคิดว่าถ้ามีสมณศักดิ์แล้วมันจะต้องหลงใหลยึดถือบ้ายศบ้ายศักดิ์ มันมียศมีศักดิ์โดยที่ไม่ต้องบ้า

ก็ได้เหมือนกัน นี่ระวังกันไว้ให้ดีๆ จะมียศมีศักดิ์อะไรกันบ้างก็ได้ ไม่ต้องบ้า เอาไว้เป็นเครื่องรับรองสถานะของตนให้มีน้ำหนักในการที่จะพูดจาสั่งสอนประชาชน

เออละ บางทีจะเกิดปัญหาอย่างนี้ขึ้นมา พวกชาวบ้าน พวกประชาชนนี้ชอบพูดว่าพระนี่หลงยศหลงศักดิ์กันเกินไป รับไว้ทำไม เขาต่ออาตมาโดยตรงว่าสอนเรื่องไม่ยึดมั่นถือมั่น แต่แล้วก็ยึดพัดเจ้าคุณ ถึงอาตมาจะถือพัดเจ้าคุณจริงแต่ไม่ได้ยึดมั่นถือมั่น แม้ว่าจะสอนเรื่องปล่อยวาง แต่ก็ไม่ได้ยึดมั่นถือมั่นในเรื่องยศถาบรรดาศักดิ์ ไม่ๆ ไม่เป็นตามที่เขาเข้าใจ เขารู้สึกอย่างนั้นเพราะเขาเป็นอย่างนั้น ไร่เราไม่ได้รู้สึกอย่างนั้น ปัญหามันก็เลยคนละอย่าง

اسۛ

เล่าให้ฟัง

เพื่อเป็นการล้อ ล้ออายุในวันนี้

นี่แหละคือข้อที่ว่าอาตมาอยู่ในฐานะอย่างไร ดูเอาเองตามเรื่องทั้งหมดที่เล่ามาให้ฟังนะอาตมาอยู่ในฐานะอย่างไร อยู่ในฐานะคนบ้าหรืออยู่ในฐานะคนดี อยู่ในฐานะสุจริตหรือทุจริต เป็นนักปราชญ์ในโลกจริงหรือไม่ รู้ทุกภาษาหรือไม่ นี่รู้กันไว้เสียเถิดว่ามันเป็นอย่างนี้

แต่ก็มีคนเป็นอันมากแหละเขาบอกว่าอาตมานี้พูดเก่ง เทศน์เก่ง คั่นคว่าเก่ง สั่งสอนเก่งนี้ เขาพูดอย่างนี้ก็ มี มันเพียงแต่เก่งบ้างแค่นั้นเองแหละมันไม่ได้เก่งมากมาย มันเก่งกว่าคนที่ชี้เกี้ยวเท่านั้นแหละ เพราะว่าอาตมาไม่เคยชี้เกี้ยว จะเก่งไปได้อย่างมากก็คือเก่งกว่าคนที่ชี้เกี้ยว จะศึกษาเก่ง พูดเก่ง เทศน์เก่ง คั่นคว่าเก่งก็เก่งกว่าคนที่ชี้เกี้ยว

ที่เอาเปรียบประชาชน

เป็นอันว่าเห็นจะพอกันที สงวนเวลาไว้ทำงานอื่นต่อไป ว่าข้อที่ ๒ ตอนที่ ๒ นี้พูดถึงเรื่องที่ถูกกล่าวหา แล้วก็ขอสรุปว่าเรื่องเหล่านี้ที่ถูกกล่าวหาอย่างนั้นอย่างนี้ทั้งหมดนี้มันเป็นเรื่องที่น่าเอามาล้อ หรือไม่ควรเอามาล้อ หรือไม่น่าจะเอามาล้อหรือไม่

อาตมาารู้สึกว่ามันน่าจะเอามาล้อก็เลยเอามาเล่าให้ฟังเพื่อเป็นการล้อ ล้ออายุในวันนี้ คือล้อความที่ตัวเองตกอยู่ในฐานะอย่างนี้โดยที่มัน... มันไม่มีความเป็นจริงเหมือนเขาว่าไม่ได้เป็นจริงเหมือนเขาว่า ไม่มีความจริงเหมือนที่เขาประณามเหยียดหยาม แต่แล้วมันก็ถูกประณามเหยียดหยามจึงเห็นว่ามันเป็นเรื่องที่น่าล้อ ถ้าไม่เห็นว่ามันน่าล้อก็ควรจะทำให้มันน่าสงสารกันบ้างสิ ถ้าน่าสงสารมันก็คือน่าล้อเหมือนกันแหละ มันน่าล้อ หรือว่าทั้งน่าล้อและทั้งน่าสงสาร ใครเห็นใจอย่างนี้ก็จะได้พูดกันเสียให้ถูกต้อง ทำความเข้าใจกันเสียให้ถูกต้อง ว่าไม่ต้องสงสารก็ได้ เพราะว่ามันไม่รู้สึกรู้สึกรเจ็บปวดเสียหายอะไร ไม่ต้องสงสารก็ได้ กลับขอบใจคนตำหนิประณาม เขาทำให้เราได้คิดได้นึก เขาตำหนิอย่างไรเราเอา

มาพิจารณาพิจารณาตัวเองเราก็จะได้ก้าวหน้าต่อไป ไม่โกรธ
แล้วขบใจว่าถ้าเขาไม่ค่าเราก็ไม่มีทางที่จะดี เพราะเขาค่า
นั้นแหละมันจึงได้เป็นอย่างที่เป็นอยู่เดี๋ยวนี้ มันพิสูจน์อยู่
แล้วในตัวมันเองว่ามันเป็นอย่างนี้พร้อมๆ กันไปกับที่เขา
ค่า เลยขบใจ

เอาละ ขอยุติธรรมบรรยายตอนที่ ๒ คือสิ่งต่างๆ ที่เขา
กล่าวหาเขาประณามนี้ อย่างน่าลือนี้ ไว้แต่เพียงเท่านี้ เรา
จะได้มีเวลาทำงานตามที่ตั้งใจไว้ว่าจะทำสืบต่อไป คือการ
ทำกฎบัตรสำหรับพุทธบริษัท ซึ่งการบรรยายนี้ยุติที่

E-Book

YouTube

สมาชิกรายปี

มีการเข้าใจผิดกันมาก แต่แล้ว
ก็จะไม่โทษผู้ที่เข้าใจผิด แต่โทษ
ตัวเองว่าพูดไม่ชัดเจนเพียงพอ

ธรรมะใกล้มือ

ISBN 978-616-7574-78-3

สมทบการผลิต ๑๐ บาท